

פרשת בראשית

יום ד' כד' תשרי

שיעור א'

איתא במאור עינים (ד"ה מסכת יומא). כדי להבין את המאמר לעומק נקדים את היסוד של המאמר ואח"כ נתחיל ללמוד בתוכו. כתוב הבא לטהר מסייעין לו והבא לטמא פותחין לו. לכאורה צריכים אנו להבין מהו הכוונה בזה ומה מונח כאן.

אדם מאשים את עצמו למעב שנקלע לשם

אלא כתוב בפרשת שמות הקב"ה שאל את משה רבינו מה זה בידך, ענה משה רבינו מטה, אמר לו הקב"ה תזרוק אותו מטה ונהיה לנחש, אחוז בזנבו ותהיה למטה. לכאורה מה הקב"ה רצה להראות למשה רבינו כאן, אלא הסברנו שכתוב ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב את המוות ואת הרע, אדם חושב שהמצב שנקלע אליו הוא אשם, ואז הוא מאשים את עצמו ומלקה את עצמו, וחושב לעצמו איך קרה שאני יעשה כזה שטות ואיך הגעתי לזה כלל, אבל אז שתי רעות עשה עמי, גם אכל דגים סרוחים וגם זרקו אותו מהעיר.

על מעשה או אפשר לשאול

עיקר עבודת האדם הוא שאדם יאמין שהקב"ה עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, כלומר זה שלא מסתדר לך אז יש לך קשיא על המעשה, כלומר על פסוק אפשר לשאול שאלה אבל על מעשה אי אפשר לשאול כלום, כלומר צריכים לדעת שהקב"ה עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.

אדם קיבל מזוודה וחיים שלו בתוכו

הקב"ה כשברא את האדם ארז לו את החבילה שלו לדרך בזה העולם, והכניס בתוכו מה שהוא רוצה חלק דברים טובים וחלק פחות טובים חלק מוצא חן בעיניך וחלק לא כ"כ, אבל זה אדם לא יכול לשנות כלל, אדם יורד לעולם מקבל מזוודה סגורה עם החיים שלו בתוכו, עכשיו עבודת האדם הוא ובחרת בחיים, אדם צריך לבחור שהכל מה שיש לו הוא מאת הקב"ה והוא מדד זאת בשבילו מיוחד, אין מצב רק רע ואין מצב רק טוב בכל טוב יש רע ובכל רע יש טוב וזה העולם שלנו, אבל ובחרת בחיים תמצא בכל דבר את החיי החיים, אם הקב"ה עשה זאת הוא הכי טוב בשבילו.

באות תי"ו מתחיל טוב ורע

הקב"ה ברא את העולם עם אותיות אל"ף עד תי"ו, ורק מאות תי"ו שם מתחיל טוב ורע, אבל באות אל"ף שזה היה תחילת בריאת העולם שם כלל לא היה ישות וברור שגם לא טוב ורע שם היה רק טוב הגמור, תחיה ותמות נהיה באות תי"ו, ומאז יש לנו העולם הגשמי שיש בתוכו טוב ורע, אבל באות אל"ף שם זה הכי קרוב להקב"ה הכי קרוב למאציל הכי מופשט ורוחני שיכול להיות, אות בי"ת כבר קצת רחוק מהקב"ה אבל כלול בתוכו אות אל"ף, וכן הלאה באות גימ"ל כלול בתוכו את אות אל"ף ובי"ת, וכן הלאה, עד אות תי"ו ששם יש הכל

גם אות אל"ף שהוא הכי קרוב למאציל וגם אות תי"ו שהוא הכי קרוב לנאצל, שם הקב"ה מוחבא על ידי כ"ב אותיות התורה שבהם נברא העולם.

גם במקומות נמוכים הקב"ה נמצא שם

כלומר הקב"ה נמצא בכל מקום שהולך ומגיע, עמו אנכי בצרה ואין כזה דבר משהו בעולם שאין שם חיות מאת הקב"ה, ואני נמצא גם במקומות רחוקים מאוד ובשביל זה בראתי את העולם, הייתי יכול לברוא את העולם רק עם אות אל"ף מקסימום אות בי"ת, אבל בדווקא הלכתי עד אות תי"ו כי התאוהו הקב"ה שיהיה לו דירה בתחתונים, ולאור זאת במקום הכי נמוך שאדם רק מגיע הוא צריך לדעת שהקב"ה ברא את העולם בשבילו מיוחד, בשבילי נברא העולם, וגם שם יש לך תפקיד להכיר שיש בורא ומנהיג לבירה.

אדם יכול לשנות את ההסתכלות שלו על כל דבר

ולכן שאל הקב"ה את משה רבינו אם אני נתתי לך הכל בתוך מזוודה ואין לך שום בחירה לבחור בדברים ובמצבים, א"כ מה התפקיד שלך בעולם הזה, מה זה בידך איזה תפקיד נשאר לך לעשות בעולם, וע"ז ענה משה רבינו אני לא יכול לשנות את המצב אני יכול לשנות את ההסתכלות שלי על כל דבר, וזה הכוונה מטה, אם אני יסתכל על כל דבר שזה טוב אני מרמה את עצמי, אם אני יחיה שכל דבר זה רע אני מדכא את עצמי, אלא בכל דבר יש כולו טוב שזה הקב"ה אבל הלוש הוא מורכב מטוב ורע.

עבודת האדם הוא להיות מאוזן

עבודת האדם הוא לא ללכת עם הבנה שזה טוב כי אני לא מבין את זה באמת, אלא לדעת ולהאמין שיש בתוכו טוב אבל לדעת שיש בתוכו גם רע, ואיש כי ייקח אחרותו חסד הוא החסד חייב שיהיה מוגבל, אבל מצד שני יתכן להיות מצב של בישלו ילדיהו, כלומר אני שם אותך בעולם שיש טוב ורע ועבודה שלך הוא להיות מאוזן כמה שאתה יכול, לקחת את החלק הטוב ולדעת שזה הקב"ה, ולקחת את החלק הרע ולדעת את הסכנה ואז אתה מגיע לאין סוף ב"ה.

על ידי החסר אונים לומדים שיש טוב ברע

כלומר לדעת שיש טוב כל אחד יודע, אבל לדעת שיש טוב בתוך הרע זה הרע בעצמו מגלה לי את החסר אונים שלי, ואז אני לומד מזה איך יש לי דברים שכן מסתדרים לי בשביל זה ובחרת בחיים, כלומר כדי לזכות ולהבין שזה החיים וטוב הייתי חייב לתת לך את המוות ואת הרע ומזה לומדים ומבינים עד כמה טוב כל דבר, כי אם אני הייתי נותן לך רק את הטוב היית מתבטל בחזרה, או שהיית מגשם את זה ולא היית רואה את הקב"ה כלל, ואם אני הייתי נותן לך רק את הרע אז לא היה לך שום אפשרות להגיע להקב"ה, ומצד שני אין מציאות להחזיק מעמד בעולם בלי הקב"ה שמחיה כל דבר.

צריכים להתחבר לנקודה חמה ומשם להקב"ה

ובשביל זה הקב"ה לא ירד עד הסוף ממש כדי שיהיה לנו מציאות לראות אותו, מי שאמר לעולם די הקב"ה אמר די בעת בריאת העולם, ואכן יש לנו מציאות להכיר שיש בורא ומנהיג לבירה, וברגע שיש לך נקודה חמה אפשר להתחבר לכל העולם, ברגע שאדם יודע שהקב"ה הכניס לכל אחד בתוכו נשמה שהוא חלק אלוקי ממעל ומשם הוא יכול כל רגע להתחבר אליו

יתברך, נכון שאי אפשר לחוות את זה אבל אפשר להאמין בזה ומשם להגיע להקב"ה, אדם שמתחבר לנקודה חמה הוא כלל לא יודע איפה זה נמצא אבל הוא יודע שדרכו הוא יכול להתחבר לכל העולם וברגע שהוא מאמין בזה זה עובד.

התפילה הוא כדי להוריד את המניעות שיש

וברגע שאדם יודע שאלוקי נשמה שנתתי בי טהורה היא, ועל ידי הגעגועים שיש נכספה וגם כלתה נפשי, הללי נפשי את ד', כל התפילה שאנחנו אומרים לפני התפילה הוא כדי להוריד את המעיקים שיש ואת כל המניעות שיש לנו ולהגיע מזוכך להקב"ה.

על ידי עבירה אדם מכסה את עצמו

איתא באור החיים הק' על הפסוק ותפקחנה עיני שניהם: שאחר שעברו העברה ועבר המסית המכנה במדת חשך שמחשיך עיני האדם, תכף ומיד נפקחו עיניהם והרגישו כי עירמם הם, פרוש, שנפשטו מזהרא דקדשה. אפילו שיש לנו לבוש אבל עדיין אנו יכולים להגיע משם להקב"ה, וברגע שאדם עושה עבירה אז הוא מכסה על עצמו כל כך שלא יכול לראות את הקב"ה, ואז פתאום מרגיש לבד ובודד בעולם, וכן יקרה לכל רשע שבגמר מעשה הרע ירגיש כי התעיב, ויכלם במעשיו, ויאורו עיני שכלו.

אין מציאות של אמצע או מצוה או עבירה

כלומר איפה שהקב"ה שם אותנו שם זה תחיה ותמות, יש מצב להתחבר שם לאות אל"ף שנמצא באות תי"ו, או להחליט להתרחק עוד יותר ולהיכנס לגשם עוד יותר, אדם צריך לדעת שאין מציאות של אמצע או שזה מצוה או שזה עבירה, מצוה הכוונה מלשון צוותא כלומר אתה חי שיש שם הקב"ה, כי מצוה בא"ת ב"ש הוא י-ה-ו-ה, ואז אתה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה ואז אתה עולה למעלה, אבל ברגע שאדם חי שזה לא סיבה אלא מציאות אז אתה לוקח את האל"ף שזה הקב"ה לעומק עוד יותר למטה, ואז פתאום לא רואים כלום.

אם תעזבונו יום יומיים יעזבך

וכדי לחזור אז אם תעזבונו יום זה יומיים יעזבך, אם התרחקת מהקב"ה יום אז אתה כבר רחוק ממנו ביומיים ואז מאוד קשה לחזור להקב"ה, כי אני שמתי אותך בתוך יום ששם יש טוב ורע, ואתה הלכת עוד יותר לתוך הלילה, ואז אתה צריך קודם לחזור למצב של יום ששם טוב ורע ביחד, ומשם צריכים לעלות עוד יותר ולדעת שהטוב שאנו רואים זה כלום כי יש מעל זה הטוב הגנוז, וזה הכוונה הבא לטהר מסייעים לו, אדם לא יכול לעלות למעלה בלי שהקב"ה יעזור לו בזה, נכון הקב"ה ברא את העולם עם אותיות אבל בכל מקום נמצא שם אלופו של עולם.

עבודה שלנו הוא להטות את המצב לטוב

הבעש"ט הק' אמר איוב ארדוף אשיג אחלק שלל, אפילו שהאויב אמר שארדוף אשיג אחלל, עכ"ז גם שם הקב"ה נמצא, כי תחילת כל מילה יש לנו אות אל"ף שזה אלופו של עולם שזה חמש אלפי"ן, כי בכל מקום הקב"ה נמצא, ואין מציאות מקום בעולם שהקב"ה לא נמצא שם, עבודה שלנו הוא מטה לאיזה כיוון אתה הולך להטות את המצב, אם אתה הולך להטות

אותו לחיים גם זה אתה לא יכול, כי הבא לטהר מסייעים לו, הקב"ה צריך לתת לך את הטהרה ומשם יתפרדו כל פועלי און, הקב"ה צריך להרים אותך משם כי ממך הכל ומידך נתנו לך, לך נשאר רק להחליט מה אתה רוצה.

שמחה נקרא שאני מאמין שהקב"ה נמצא בכל מקום

הבא לטמא אינו הכוונה אדם מגיע בכוונה כדי להיכנס למקום עבירה, אלא אמרנו שהגליטש הראשון הוא כשאדם אינו בשמחה, הכוונה בזה הוא שאדם חושב שלא בכל מקום אפשר להתחבר להקב"ה וחושב שיש מקומות שלא קשורים אליו ית', הסימן לזה הוא שמחה, כי אדם שלא נלחץ איפה שהוא נמצא אפילו שאותו מקום לא כ"כ נעים לו להיות שם, הגוף הוא לא מסכים לזה אבל הנשמה שש ושמוח שם, כי יש מקומות שמשם אפשר להגיע להקב"ה רק עם הכאב ובלי זה אין מציאות להגיע משם להקב"ה, א"כ הבא ליטמא אדם שהחליט שהוא רוצה ללכת לכיוון של להבין לחוש להרגיש ומציאות, אז אתה בעצמך מושך את הקב"ה לכאלו מקומות נמוכים שהקב"ה בעצמו לא היה נכנס לשם לכתחילה, כי הרי הקב"ה מדד עד איפה יש עוד מציאות להכיר אותו, אבל כאן אתה בעצמך מוריד אותו עוד יותר למטה.

רק על ידי עינוי מגיעים להקב"ה

אדם שיש לו מוחין דגדלות הוא יכול לדבר מהקב"ה לשוחח ממנו להגיד מאמרים יפים על הפרשה, אבל ר' אשר אמר שזה געפלאפעלט אין אמונה, אבל לחיות עם אמונה זה רק טוב לי כי עינתי למען אלמד חוקיך, כדי לחיות את זה אני צריך לבטל את הבנה שלי, ברגע שאדם רוצה להבין אז לי בינה ולי גבורה, גבורה זה כבר צמצום, וכדי לחיות עם הקב"ה חייבים להפשיט את הצמצום שזה על ידי אמונה, ולהגיע לאמונה הוא דווקא בעינתי שזה מצב של חסר אוניים ולא נשבר שם, ורק שומע שזה מגיע לחבר אותו להקב"ה, והקב"ה אינו מחסיר ממנו בדווקא ורק כי לדעת ולהגיע להכרה כי גם מה שיש לו הוא אינו שלו אלא של הקב"ה. וברגע שהולכים עם אמונה שוב לא צריכים להגיע לכאלו יסורים גדולים.

מה שאתה שומע גם הוא שומע

כתוב ביציאת מצרים וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל. שואל ר' אשר מי ישמע אם לא הקב"ה, הלא הוא היחידי ששומע משהו, ומה הכוונה וגם אני שמעתי? אלא ד' צילך מה שאתה שומע גם הוא שומע, בליטא אומרים לא מה שמעתי שם אלא מה האסטו דערהערט, אדם שלא טוב לו מיד מתחיל לפרש כל מיני פירושים למה זה ככה, אנחנו לא שואלים למה אלא מה, משה רבינו שאל להקב"ה למה הרעות לעם הזה למה זה שלחנני, ענה הקב"ה נכון אני הבטחתי ארץ ישראל לבני ישראל אבל שמי הוי-ה לא נודעתי להם.

מטרת בריאת העולם הוא בכל דרכיך דעוהו

אבא מבטיח טיול לבן שלו, מיד במוצאי החג הבן מחכה לטיול ואומר אבא הבטחתי, אבל אומר האבא יש לי מלא דברים שאני צריך לסדר אותם במקום שאתה לא סדרת בחג, נכון הבטחתי שזה גם חסד שאני מבטיח אבל כדי שזה יתקיים אני צריך שתתייצב כמו שצריך להיות, כרגע המצב לא נותן לי לעשות לך טיול, אבל הקב"ה ברא את העולם עם מטרה שאנחנו בכל דרכיך דעוהו כל פעל ד' למענהו.

על ידי אברהם נברא העולם מחדש

הקב"ה חיכה כמה אלפי שנה לתת למישהו את ארץ ישראל אבל לא היה למי, עד שהגיע אברהם אבינו ואז אמר הקב"ה וכרות עמו הברית, ב"ה יש לי אדם אחד בעולם שמוכן ללכת אתו באש ובמים ומוכן לפרסם את הקב"ה בכל העולם, ולא משנה אם זה מצב של אצילות או מצב של אור כשדים, בכל מקום שנקלע לשם הוא צועק ד' אחד ושמו אחד, בהבראם באברהם אבינו נברא העולם, ואז הקב"ה לקח את אברהם ואקח את אברהם ואני יעשה אותו לאומה שלימה, ובשביל שיוכלו להגיע להקב"ה להם אני יכול לתת לו טוב, לו אני יכול לתת לו ארץ ישראל שעניי ד' אלוקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

העניים ממשיכים לחפש את הקב"ה

אברהם אבינו אין לי בעיה לתת לו ארץ ישראל כי הוא הולך לעבוד, אבל מה אני יעשה עם הילדים והנכדים שלו, כל הבעיות מתחילות מירושות שמתחילים לריב אחד עם השני, ואז אדם מאבד את עצמו ויוצא ממנו כל החיות שהיה לו לפני זה, הרבה עניים שמהם תצא תורה, שהם ממשיכים לחפש את הקב"ה, נכון אני יכול לתת להם ארץ ישראל אבל ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה, אני חייב לחסן אותם לפני זה, ואז הגוף ידע להילחם כל פעם שהחידק מופיע.

מצרים זה חידק

החידק זה מצרים, נכון שאני מוציא אותכם משם אבל זה עלול שוב להופיע כל פעם מחדש, והחיסון לזה הוא מי הוי-ה אשר אשמע בקולי, כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה, רק מי שחי את הסכנה הוא יכול להגיע להקב"ה, היינו במצרים ומאז אנו יודעים בדיוק באיזה מצב היינו שם, וידעתם כי אני ד' המוציא אתכם מארץ מצרים הדבר הזה עלול להופיע שוב כל שנייה מחדש.

בארץ ישראל אפשר ליפול עוד יותר

וברגע שאדם שכח שהקב"ה הוציא אותו משם מיד הקב"ה חייב להכניס אותו לשם בחזרה, אבל הכוונה הוא לא כדי להחזיר אותך לשם אלא כדי לדעת שאני זה שמוציא אותך משם ובלעדי אין אלוקים, ואז הקב"ה ממשיך לתת לו את החיות, א"כ זה שהקב"ה מכניס אותנו לפעמים למקומות חלשים הוא בשביל לתת לנו ארץ ישראל, וגם ארץ ישראל בעצמו לא יהיה בשלימות עד שמישיח יבוא, עד אז זה ארץ כנען, כלומר הסטרא אחרא עדיין נמצא כאן, ויש כאן טוב ורע ביחד, נכון ארץ ישראל גבוה מכל הארצות וכאן אפשר להגיע הכי קרוב להקב"ה, ומצד שני כשירדים יורדים עד התהום, כאן אפשר לעשות מה שרוצים ועוד לדבר באידיש ולומר דבר תורה והכל בסדר.

צריכים לדעת שכל רגע אפשר לחזור למצרים

כלומר אדם צריך להכיר את המקום שהוא נמצא בו שהוא עלול כל רגע לחזור למצרים, נכון שפיזית הוא לא יחזור אבל בנפש הוא בוודאי יכול לחזור, וזה מי הוי-ה אשר אשמע בקולו, ואז הקב"ה באמת הכניס את בני ישראל במצרים ואז אמר למשה רבינו לך תוציא אותם משם, ואז הלך לפרעה ואז הכביד העבודה, ואז הלך משה רבינו ואמר להקב"ה הרי אתה אמרתי רק להוציא אותם משם ולמה אתה מכביד עכשיו עבודה, אמר לו משה רבינו אני לא

רוצה שתוציא אותם פיזית ונגמר הסיפור, אלא בכזה אופן שידעו מעכשיו שהם יכולים לחזור לשם נפשית כל הזמן ושהם יתחילו לחיות עם הסכנה כל הזמן.

אני לא שומע בצעקות שלהם שמתכוונים אלי

אמר להם הקב"ה אני לא שמעתי בצעקות שלהם שהם מתכוונים לחפש אותי, אלא היו עסוקים כל הזמן לסדר את העניין, כרגע שגם קש אין הם כבר מצאו דרך להסתדר גם עם זה, יש אנשים שעסוקים כל היום איך מוצאים כסף מאנשים, וכל זמן שלא הגיעו למצב של ויאמינו ד' ובמשה עבדו ועוד לא התחברו למילים של משה רבינו עוד לא היה מציאות של יציאת מצרים, ואז הקב"ה היה חייב להכביד את עבודה ואז התחילו לצעוק ועכשיו אמר הקב"ה עכשיו אני שומע את נאקת בני ישראל, עכשיו אני שומע מה שהם שומעים, גם הם התחילו להבין שנגמר הגניבות וכדומה ואין לאן לברוח והתחילו לצעוק אנא מפניך אברח, אם אסיק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, וברגע שאדם חי עם אמונה אז אפשר לעבור ימים ונהרות, ואפילו מקומות הכי חשוכים אפשר לעבור באמונה, אבל בלי אמונה אי אפשר לעבור אפילו את מפתן הדלת של הבית שזה קל שבקלים.

ברגע שהבינו קיבלו ארץ ישראל

וברגע שבני ישראל הבינו שבכל צער הקב"ה נמצא שם עמו אנכי בצרה, ועכשיו יש מציאות לתת לך ארץ ישראל, אבל לא משום שפתאום הפכתי להיות הצדיק הגדול, כי אדם הרי נשאר במציאות חתיכת מצרים, אבל אדם צריך להבין אם אני לא במצרים הרי הקב"ה הוציא אותי ממצרים, וכל זמן שאדם יידע שהמציאות שלו הוא מצרים אז יהיה מציאות לתת לך ארץ ישראל, וברגע שאדם שוכח שהמציאות שלו הוא מצרים מיד מאבד את ארץ ישראל.

גם בטהרה צריכים את הקב"ה

דהיינו אדם צריך לדעת שכל מה שהוא עושה הוא חייב את הקב"ה, אפילו שהוא במצב של טהרה גם שם חייבים את הקב"ה, משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים, כלומר אפילו שאדם ייסגר את עצמו בחדר חשוך ומנסה לעשות עבירה הוא אף פעם לא יהיה רגוע תמיד יחשוב שמישהו מסתכל עליו, אולי יש מצלמות, אולי עוד שנייה מישהו נכנס ומסתכל עליו, משגיח מן החלונות זה לא אנשים וזה לא מצלמות אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו שמסתכל עליך ומנסה להציל אותך משם, והוא עוזר לך ברע וגם בטוב להגיע אליו ית', ועבודה שלנו הוא להפוך את התמות לתחיה ולדעת שכל דבר הוא מאת הקב"ה.

אדם שמסתובב בלי התבוננות מיד נהיה לנחש

ולכן בכל מחשבה ובכל דיבור ובכל מעשה הקב"ה שואל אותנו מה זה בידך, והתשובה הוא מטה לך נשאר להטות את המצב לחיי החיים, וברגע שאדם עוזב את התפקיד ולא עושה כלום בעניין מיד ויהי לנחש, אדם שמסתובב כאן בעולם בלי להפעיל התבוננות על כל מצב ובלי מחשבה ובלי הפנמה מיד ויהי לנחש.

כשאדם חי עם חסר אונים ויהי למטה

אבל ברגע שאדם יאחז בזבנו כלומר הוא יראה עד כמה חסר אונים שהוא נמצא ועד כמה הוא לא יכול כלום לעשות, מיד ויהי למטה, אדם צריך לשנות את ההסתכלות שלו ואז הכל

יסתדר, כל מצב שאדם נקלע לשם הוא הזדמנויות בשבילו להגיע משם להיות אחד עם הקב"ה.

העיקר הוא לדעת שאין עוד מלבדו

בימים האלו התפללנו הרבה עד שהגענו לאתה הראת לדעת כי ד' הוא האלוקים, עכשיו עבודה שלנו הוא באמת למצוא את הקב"ה בכל מקום ובכל מצב ותמיד להגיד כי ד' הוא האלוקים אין עוד מלבדו.

אושפיזין דיצחק עקידתא

בסוכות הוא זמן שמחותינו. **הגאון זי"ע** אמר שזה עבודה קשה שבמקדש. אבל למעשה איך עושים זאת ואיך מגיעים לזה? יש כמה דרכים לשמחה, למשל היום בלילה הולך להיות שמחת בית השואבה ויהיה מוזיקה טובה, או כששותים יין, או ח"ו דברים אחרים, אבל אומר ר' **אשר** שזה לא שובע שמחות, יש שמחה שאני בעצמי שמח, ויש שמחה שזה שובע שמחות שאני יכול בזה לשמח אחרים, אבל איך מגיעים לזה? אבל כדי להגיע לזה אני בעצמי צריך להיות בשמחה ואז אני יכול לשמח אחרים ואיך מגיעים לזה?

אלא נראה לומר מהו חפצה של מצוה בשמחה? בצדקה זה הכסף, בהכנסת אורחים זה האורחים בעצמו, **הרה"ק רבי זושא זי"ע** היה אומר שהוא חפצה של מצווה, כי הוא היה מסתובב הרבה לכל מיני שלוחיות. אומר **השפ"א** חפצה של מצווה בשמחה הוא הכאבים, אבל לכאורה איזה כאבים יש לנו כרגע שדווקא מזה אנו מגיעים לשמחה, לכל אחד יש איזה כאב בימים האלו, יש כאלו שזה הפסד ממון שהם לא יכולים לצאת לעבוד, ויש כאלו שלהיות בבית עם כולם זה כאב בשבילו, וכן הלאה, אבל כאן לכאורה מדברים מאיזה כאב שמאחד את כולם ומשם צריכים להגיע לשמחה, ועל מה התורה מדברת?

אלא כתוב מי שראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו, הכאב הוא שכרגע פספסת את זה ואני לא יכול להיות שם ולראות את זה, ברגע שאדם מתעצב על חורבן בית המקדש משם מגיע שמחה. אדם שרצה לגמור עסק והגיעו מישהו אחר ותפס את זה במקומי, באותם רגעים יש לי כאב עצום שפספסתי עסק מוצלח שם זה המקור של השמחה. **כ"ק אאמו"ר זצ"ל** היה אומר כשהכלה יתומה אומר הבדחן טוב. כלומר יכול להיות הבדחן הכי חלש אבל הכלה תבכה וזה יהיה מוצלח, אבל אם הכלה לא יתומה יהיה לה טענות שהיא רוצה דווקא את הבדחן מלונדון ולא מכאן, כלומר היה לנו בית המקדש ושם מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה בימיו, כלומר תתאר לך השמחה הכי גדולה שיכול להיות לך כמה זמרים כמה כלים משהו אדיר שלא היה עוד כלל בעולם, מה שאתה לא מתאר לך לא ראה שמחה מימיו, שם זה היה עוד יותר.

המהר"ל אומר שאנחנו יכולים רק להתגעגע לשמחה שהיה אז, ולהיזכר בזה ולחשוב על זה מה שהיה שם, אבל להגיע לזה הוא אך ורק אדם שיש לו כאב יכול אולי להגיע לזה, אבל אדם שאין לו כאב וטוב לו כמו שהוא לא יגיע לזה אף פעם, יש אנשים שטוב להם בכאב ולא מחפשים משהו אחר וברור לא לצאת משם, והם הולכים דווקא לכאלו מקומות שמכאיבים להם, הוא תמיד מתיישב ליד מישהו שמכאיב לו, אבל אולי תעבור לצד השני, אבל הוא בשלו כי נהנה להיות שם, יש מושג להנות להיות בכאב ולא לצאת משם.

ידוע שבשנת תשכ"ז תפסו שלושה מטוסים שיצאו מארץ ישראל ולקחו אותם לירדן, והחזיקו אותם שלושה שבועות במקום נידח ביותר באיזה מדבר, והיו שם אנשים חשובים מאוד ראשי ישיבות ורבנים, כל העולם דיבר מזה. בהתחלה אמרו להם שאסור לקום מהמקום, ומי שיעז לקום יהרגו אותו במקום, אבל אחרי רבע שעה כבר צריכים שירותים, ואוכל, אבל לא העזו לזוז מרוב פחד.

אבל אחרי זמן מה פתחו תלות ברוצחים האלו ימ"ש, כי קיבלו רשות ללכת לשירותים, ואמרו איזה אנשים טובים ונחמדים, ואחרי כמה שעות קיבלו אוכל ואז התלות נהייה עוד יותר חזק, ואחרי כמה ימים נתנו להם להתרחץ ואז אמרו עוד יותר איזה אנשים נחמדים שנותנים לנו את זה, וככה היה שלושה שבועות. אחרי זה שחררו אותם הביתה, אבל כולם בלי שום יוצא מן הכלל התגעגו למחבלים הללו שהיו שם.

כלומר אדם שנמצא בכאב מאוד קשה לו לצאת משם, ואם הוא יכול עוד להנות שם אז למה לא, ואפילו שהכאב כבר עבר מזמן אבל היות שבזמנו היה לו הנאה שם אז תמיד הוא ירצה לחזור להיות בכאב ולהנות ולא לצאת משם ולא להנות.

היה לי אברך שהבן שלו היה שובב גדול, וכל שבת בלילה היה הופך את השולחן שבת פשוטו כמשמעו, ובא לשאול אותי מה עושים ואיך אני צריך להתנהג אתו, אמרתי לו במה הבן שלך יותר נהנה כשאתה בוחן אותו את מה שלמד בחיידר ואתה נרדם באמצע או עכשיו כשהוא הופך את השולחן שבת ואתה כל כולך אליו. איפה היה לך יותר הנאה כשאתך מביאה לך אוכל וזה לא מספיק קריספי או שם במטוס כשהערבי הביא לך שריות מהאוכל שלו. ושם אפילו שעזבו התרגלו לחיות איתם ולא רצה לעזוב ורצו לחזור לשם, כשמתרגלים לכאב ונהנים שם אפילו שזה עבר עדיין רוצים לחזור לשם.

ולמה זה כן, כי שם אדם נמצא בחסר אוניס ושם אדם נלחם ושם הקשר הוא עוצמתי הרבה יותר, אותו דבר אנחנו צריכים לדעת שזה שאין לנו בית המקדש אנחנו במצב של חסר אוניס, וככה מתחברים לבית המקדש הרבה יותר, אבל אם לא מרגישים שזה חסר לנו אז נמשיך לסבול, ולא צריכים באמת לדעת מה היה שם, אלא מספיק לדעת מי שלא ראה שמחה בית השואבה לא ראה שמחה בימיו. לפעמים יש לנו פרסומת לך תשתה קולה כי עוד מעט זה נגמר, אבל אתה רץ הראשון, ואפילו שעולה לך כסף ואפילו שבא לך להביא אחרי זה אבל אולי שם יהיה לי טעם החיים. אותו דבר כאן הרי אדם כבר ניסה את כל הטעמים בעולם וכאן אומרים לך לא ראה שמחה בימיו, תאמין בזה יהיה לך שמחה, אבל אם אתה לא רוצה להאמין בבקשה תמשיך לסבול, אנשים שנהנים שמכאיבים לו כי זה איזה קשר ביני לחבר שלי, אז תמשיך ללכת בדרך אף אחד לא מפריע לך.

דבר ראשון צריכים לדעת שנמצאים בכאב וצריכים לנסות לצאת משם. והדרך לעשות את זה, הוא שיהיה לך געגועים לבית המקדש ולקדושה בזה אנחנו יוצאים מהכאב מיד. אדם מגיע מאין סוף וירד לעולם שכאן הוא מוגבל בכל דבר, במחשבה בדיבור ובמעשה, הקב"ה בכוונה נתן לנו הגבלה כדי שנתגעגע לבחינת אין סוף, אם הקב"ה היה נותן לנו אין סוף אז אנחנו היינו אין סוף, ולעשות אותנו מושלם בהגבלה וביש אז לא היינו מתגעגעים כלל להגיע לאין סוף, ולכן הקב"ה נתן לנו גשם אבל מוגבל ואז אנחנו מתגעגעים להקב"ה, וזה המגע שלנו עם הקב"ה, צדיק באמונתו יחיה ושם הוא חי, אבל אם טוב לו ולא מנסה להגיע להקב"ה אז מיד שירגיש שרעב מיד יגמור הכל מה שיש בבית ובוזה מילא את החיסרון שלו אבל אחרי חצי שעה יכאב לו הבטן, אבל אם הוא ייתן מחשבה וגעגועים יגיע לשם.

מי שמתגעגע להקב"ה ורואה שכרגע הוא לא בהתגלות על ידי הגעגוע הוא מגיע לזה, ומבקש מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמותינו ואין אנחנו יכולים לעלות וליראות, זה מביא קשר אליו ית', הקשר שיש לנו עם הקב"ה היום הוא הרבה יותר ממתי שהיה לנו בית המקדש בתפארתו, כי הקשר עם הקב"ה הוא לא קשר פיזית אלא עם אמונה, כי הקב"ה אינו גוף ואינו משיגי גוף, וכל הקשר הוא אני מאמין, הרה"ק **הדברי חיים זי"ע** היה אומר כל יום אחרי התפילה אני מאמין, והיה אומר חיים האם אתה מאמין הרי אתה לא מאמין, וככה היה אומר שלושה עשר פעמים. כלומר היה צריך להגיע להכרה שבעצם לא מאמין בכלל ואז אולי יתחיל להאמין משהו. כי רק על ידי כאב אפשר להגיע להקב"ה.

איתא ב**חברותא** (383) וזוהי כל עבודת האדם, האדם צריך לעבוד ולהתייגע ולחפש את עצמו – את היסוד שלו. שזה כלום שבכלום. ובכדי לחיות בבחינה זו מוכרח האדם לחיות עם המציאות שלו שהיא אין. כלומר רק על ידי כאב שיש לאדם אז הוא מגיע להכרה שאם יש לו

משהו שזה לא שלו אלא הקב"ה. אדם שלא לוקח את הכאב להגיע להקב"ה לא יגיע אליו כלל, וגם אדם שאין לו כאב כלל גם לא יגיע להקב"ה.

היה אחד שהיה לו עסק מוצלח ובסוף היה חייב לסגור את זה, כרגע יש לו כאב עצום מזה שהיה לו עסק וזה נגמר, אבל יש לו עכשיו ברירה או לקחת את הכאב ולהיבנות על ידי זה ולדעת שהקב"ה לא רוצה לקחת ממך אלא שתכיר שבלי הקב"ה אין כלום, או שאתה רוצה להמשיך להיות בכאב וכדי שיהיה לך כסף תעשה איזה משהו קטן ותרוויח הרבה ונגמר הסיפור, אבל עיקר הדברים הוא לדעת שרק על ידי הכאב אני יכול לבנות את הקשר שלי עם הקב"ה הרבה יותר מבלי הכאב.

כשאדם נמצא בכאב אם אז הוא מגיע דרכו להקב"ה אז הכאב הגיע למטרה שלו ושוב לא יצטרך להיות שם, אבל אפשר להמשיך להיות שם ולהיכנס לעצבות ולהחליט שאני לא מוצלח ורק אני לא יצליח לנהל עסק אף פעם והכל בסדר גמור ובצדק ונגמר הסיפור. ואז הקב"ה יביא לך כאב אחר שאולי זה יעבוד עליך ויביא אותך להקב"ה.

ר' אשר היה אומר שהקב"ה הביא לרבי עקיבא כאב מתלמידי חכמים, היום יש לנו כל מיני כאבים ממלמדים ומיני משגיחים למה אנחנו לא תלמידי חכמים, והיה מסתובב מי ייתן לי תלמיד חכם ואנשכנו והיה אומר שהם אשמים בכל מה שעברתי, אבל הגיע לגיל ארבעים וראה ששום דבר לא אז הוא ממשיך לקלל את כל העולם והעסק לא אז, ואז הקב"ה החליט להביא לו סוג חשיבה אחרת והיות שאהב טבע ראה שיש טיפות על אבן ובסוף הצליחו לעשות חור בתוכו, ומאז למד אפילו שיש לך לב חזק כאבן גם זה אפשר לשבור ולטפטף בתוכו משהו, והקב"ה עשה זאת כי ראה שמבעל בחירה הוא לא יגיע להקב"ה החליט להביא לו אבן שחוק מים שהם לא בעלי בחירה ומשם למד להגיע להקב"ה.

ומאז למד רבי עקיבא שכל כאב מביא אותך להקב"ה, ובלי הכאב שהיה לו לפני זה לא היה גודל רבי עקיבא כלל, ומאז למד שכל מסרקות של ברזל מביא אותך לחיות בעוד נקודה עם הקב"ה, ואז הגיע לשמע ישראל ד' אלוקינו ד' אחד. החפצה של מצווה של שמע ישראל שאז יצאה נשמתו באחד הוא מסרקות של ברזל.

לכאורה למה לחפש את עצמינו ואת היסוד האין שלו בא נלך יישר להקב"ה, למה לנסוע בתוך עפולה היום יש לנו כביש עוקף עפולה, אבל מי שבמקום לחפש את עצמו מחפש את קודשא בריך הוא, הוא לא יגיע אף פעם. דוד המלך אמר ומבשרי רק כשאני חי עם החסר אונים שלו אז אחזה אלוקי.

השפ"א אומר שכתוב שמחתי באומרים לי בית ד' נלך. אין מציאות להגיע ללית אתר דפנוי מיניה רק על ידי כאבים. כל זמן שאין לאדם ניסיונות הוא לא יחשוב שלית אתר דפנוי מיניה. הקב"ה רוצה לנסות אותך אם אתה בדרך או לא, אז אפילו כשיש לך הוא עושה לך שמשוה לא יהיה לך, ואז אם אתה חי שם שלית אתר דפנוי מיניה מזה תשווה שגם כשיש לך אתה יודע שלית אתר דפנוי מיניה. אבל בלי לעבור את הכאבים אין מציאות להגיע לזה. או שאדם לוקח את הכאב לסיפוק ולא מחפש להגיע משם להקב"ה.

מה היה השמחה של דוד המלך, האם זה היה כתובת טובה בירושלים, או אולי הוא שמח שבאים תיירים לשם. אלא כתוב ברש"י: אין דור שאין בו ליצנים. מה היו פריצי הדור עושים, היו הולכים אצל חלונותיו של דוד, ואומרים, דוד, אימתי יבנה בית המקדש ואימתי בית ד' נלך, והוא אומר, אף על פי שהם מתכוונים להכעיסני, שהיו אומרים מתי ימות זקן זה ויבוא שלמה בנו ויבנה בית הבחירה ונעלה לרגל, דוד המלך היה קם כל בוקר ודפקו לו בדלת לראות

האם הוא עדיין חי או לא. חיפשו בהמודיע כל יום אולי כבר כתוב נצחו אראלים את המצוקים, הם כאילו חיפשו את בית המקדש אבל היו ליצנים גדולים. ממילא אתה מחפש מודעה בעיתון אבל בשביל מה אתה הולך להגיד לו את זה.

אבל דוד המלך אמר שהם מעוררים בי תשוקה לבית המקדש וקבלתי מזה שמחה שעוד מעט יהיה לנו בית המקדש. אפילו שהוא לא יהיה חלק מבניית המקדש אבל בדבר שבקדושה זה משפיע לפני ואחרי. דוד המלך אמר אף על פי שהם מתכוונים להכעיסני, אבל לא לגרש אותם אל תתקשרו למשטרה ולא לעירייה, תבוא עלי שאני שמח, הדא הוא דכתיב שמחתי באומרים לי בית ד' נלך.

מי אמר זאת, באומרים לי מציקים לי כל הזמן, דרכו לו על היבלת שלו, היה לך עסק כבר היה לך נהג צמוד, אבל דוד המלך המשיך להיות שמח. ולהגיע להקב"ה לא חייב להיות דווקא מבניין מפואר שעומד על תילו וזה יכול להיות גם מעצם הגעגועים שיש לי שיהיה לי בית המקדש. עצם זה שאני מתגעגע לבית המקדש מקשר אותי להקב"ה הרבה יותר מעצם זה שיש לנו בית המקדש, דוד מלך ישראל חי וקיים בלי שיהיה בית המקדש. בעצם מה שדברנו עד כאן לא חייבים לעשותו בפועל אבל אתה חייב.

סוכות זמן שמחתינו. דכתיב שמחתי באומרים לי בית ד' נלך. וסוכה הארה מבית המקדש.
כתוב במדרש: מתחילת ברייתו של עולם עשה לו הקב"ה סוכה בירושלים, כביכול היה מתפלל בתוכו, ואומר יהי רצון שיעשו בני רצוני כדי שלא אחריב ביתי ומקדשי, ויקיים מצות סוכה שהיא במקום בנין ומקום בית המקדש. כלומר החפצה של מצוה הוא הכאבים, וזה שיש לי געגוע שאף אחד לא יכול לעזור רק הקב"ה, בזה לבד אני בונה קשר עם הקב"ה ולא רק על מה שאין לי אלא אפילו על מה שיש לי, ואז הקשר שיש לי עם הקב"ה הוא כרגע הרבה יותר ממתי שהיה לנו בית המקדש. א"כ ברגע שאתה נכנס לסוכה ויש לך כאב שאין לנו כרגע בית המקדש מיד אתה מקבל קשר לבית המקדש ולהקב"ה שנמצא בבית המקדש.

והגם שיש לנו להתעצב בחורבן בית המקדש, גם בדוד המלך ע"ה דרשו כשאמרו לו מתי ימות ויבנה בית המקדש שמח, כמו כן אף על פי כשנזכרין בית המקדש אנו נעצבין, אף על פי כן שמחים בזה שכבר זכו אבותינו להיות בבית המקדש, וגם אנו עתידין להיות עוד בבית המקדש, לכן כשיש זכר מבית המקדש אנו שמחים.

בלי תוהו ובוהו לא היינו מגיעים למצב של ויאמר אלוקים יהי אור, בלי תוהו ובוהו כלל היינו מתבטלים לגמרי להקב"ה והיינו אין סוף בלי שום ישות כלל, ולהיות בשלימות שוב לא היינו מגיעים להקב"ה, וכדי שיהיה מציאות של בורא ונברא עשה הקב"ה תוהו ובוהו ואז ברא את העולם, וזה בעצם מחבר אותנו בין המאציל לנאצל, ואיך מתחברים שם להקב"ה, זה על ידי הגעגועים והכסופים והצימאון שיש לנו שם להגיע להקב"ה. אבל בלי התוהו ובוהו אין לנו שום מציאות בעולם להגיע להקב"ה.

כתוב צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועייף בלי מים. כן בקודש חזיתך. לכאורה למה אנו אומרים כן בקודש חזיתך, הלא אז נשכח שוב שיש בורא ומנהיג לבירה ולמה לא כדאי להשאיר את זה ככה. אלא עכשיו יש לי יצר הרע וקליפה שמפריע לי כל הזמן וזה עושה לי שאשכח את הקב"ה, אבל אז זה יהיה כזה ברור ולא יהיה מציאות לשכוח כלל.

ו' אשר היה אומר שצריכים להילחם עם היצר הרע עד הסוף, וכמו אדם שרואה מקק ומנסה להרוג אותו, עד שלא שומע כזה קליק שזה אומר בטוח שהוא הרוג הוא לא יעזוב את הרגל מהרצפה, אותו דבר צריכים לעשות עם היצר הרע ללכת עד הסוף. וצריכים לדעת שברגע

שעוזבים ומרימים רגל היצר הרע חי שוב. אבל לעתיד לבוא שאז ישחטו את היצר הרע אז לא יהיה שום בעיה. ובכן צדיקים יראו וישמחו כרגע כולם לוקחים לעצמם כל דבר, ברגע שאדם נהיה קצת חשוב העסק מר מאוד, אבל אז צדיקים יראו וישמחו. רבי עקיבא לא התחיל במצב של מסרקות של ברזל אלא התחיל בזה שלא היה לו חלב בבית בבוקר, וברגע שהתרגל לחיות עם הקב"ה עבר גם מסרקות של ברזל עד שיצאה נשמתו באחד. זה מתחיל הרבה לפני בזה שאתה בתור סבא רוצה ברכה בחופה אבל ברכה ארוכה ולא קצרה, אבל הרגל נעשה טבע ואדם שוכח שוב, ולכן הקב"ה שולח לאדם כל הזמן כאבים מחדש.

הקב"ה מחיה אותך היום ומחיה אותך גם מחר, הבעיה הוא שמחר ההווה כבר לא נמצא, הכאב של אתמול כבר לא נמצא כלל, למה המצב נהיה יותר גרוע כי אדם שוכח כל הזמן מהקב"ה ולכן הקב"ה מגביר כל פעם מחדש ומכיוון אחר. העושר תמיד אומר כי קשה לו לקום בבוקר, כי הוא מחזיק תחתיו כמה מאות עובדים ועולה כל יום עשרים אלף דולר ולכן אמר לעצמו רק לפתוח עיניים עולה לי המון כסף, ולכאורה הרי יש לך בבנק כמה מיליון, אבל מה שיש אדם לא רואה ורק עסוק עם מה שאין לו כלל, וכמו אדם עשיר קם בבוקר ומרגיש עני ואביון, אומר הקב"ה אותו דבר תהיה גם בעבודת השי"ת תרגיש שאין לך כלום ועוד לא התחלת בכלל.

ואיך מגיעים לזה, אלא אדם שלומד את התורה באופן כדי להגיע להקב"ה אז הוא רואה כל הזמן עד כמה הוא לא למד כלום עד עכשיו, וממילא מגיע להכרה שהוא עוד יותר עני ואביון. העבר והעתיד שזה כואב מביא אותי לחיות עם הקב"ה בהווה, אבל דקה אחרי יש כבר הווה חדש ואז צריכים לדעת הכנעה מחדש, העבר והעתיד לא הולכים להיעלם אלא מקשרים אותי עוד יותר להקב"ה. אם לא קמת למה נפלת, שבע ייפול צדיק וקם. הנפילה מביא אותי להקב"ה. אבל יש אנשים שטוב להם במסכנות. כי הם עסוקים בגאווה שלא נותנת להם לצאת משם.

העלון נתרם על ידי ידידינו הנה"ח
רבי יחיאל אדמקר שליט"א

העלון נתרם על ידי ידידינו הרה"ח
רבי יאיר רשבסקי שליט"א

יצא לאור על ידי מכון נתיבות החסידות שע"י מרכז מוסדות ספינקא
נכתב ונערך על ידי הרב יצחק טווערסקי שליט"א